

Ilkeistä ongelmista luoviin ratkaisuihin – Ikääntyminen ja alkoholi -seminaari

Ikääntyvien alkoholin käyttö herättää monia kysymyksiä ja tunteita. Mitä alkoholi yleensä ikääntyvälle merkitsee? Miten kohdata ikääntyvä alkoholin käyttäjä eri tilanteissa? Löytyykö keinoja tukea ikääntyvän alkoholiongelmaisen hyvää elämänlaatua?

Näitä kysymyksiä pohditaan Liika on aina liikaa – ikääntyminen ja alkoholi –hankkeen, Tampereen kaupungin sekä Tampereen kaupungin ehkäisevän päihdetyön toimiston järjestämässä seminaarissa

Aika keskiviikko **12.12.2007**
Paikka **Juvenes-Sali, Juvenes juhla- ja kokouskeskus**
Åkerlundinkatu 1, 3 krs, Tampere

Seminaari on avoin kaikille asian kanssa tekemisissä oleville ja siitä kiinnostuneille.

Ohjelma

- 9–9.30** **Ilmoittautuminen ja kahvi**
- 9.30** **Seminaarin avaus**
Projektipäällikkö Maria Viljanen,
Liika on aina liikaa –hanke, Sininauhaliitto
- 9.45** **Siinäkö missä muutkin – 65-75-vuotiaiden kokemuksia alkoholista**
Tutkija Ilka Haarni, Ikäinstituutti ja tutkija Lotta Hautamäki, Liika on aina liikaa –hanke, Sininauhaliitto
- 10.45** **Tauko**

11.00   **Ikääntyminen, mieliala ja päihteet**
Vanhempi tutkija Marja Saarenheimo,
Vanhustyön keskusliitto

12.00   **Lounas**

13.00   **WORK-SHOP -työskentely**

Ryhmä 1: Kotiin vietävät palvelut

Projektisuunnittelija Tarja Levo, Liika on aina liikaa –hanke,
Sininauhaliitto ja Projektityöntekijät Tuija Rinne, Tynnelän
kehittämiskeskus, Hannu Kärkkäinen, Sininauhasäätiö

Ryhmä 2. Toimintaympäristönä palvelutalot

Projektisuunnittelija Riitta Koivula, Ikäinstituutti,
Palvelujohtaja Johanna Nyström, Palvelutalo Cecilia/Helsinki

**Ryhmä 3. Ryhmätoiminta ikääntyvien päihteiden
käyttäjien kohtaamismuotona**

Projektityöntekijä Terhi Pajunen, Helsingin Diakonissalaitos
ja Psykiatrian erikoissairaanhoidtaja Leena Niinivaara

Ryhmä 4. Ikäeettinen päihdetyö

Päihdetyön kehittäjä Marja-Liisa Laapio, Liika on aina liikaa
–hanke, Sininauhaliitto, Johtaja Seppo Sulkko, Tynnelän
kehittämiskeskus

14.30   **Kahvitauko**

14.50   **Work shop –työskentelyn purkaminen**

15.45   Kehittämispäällikkö Anneli Pienimäki, Sininauhaliitto

Seminaarin puheenjohtajana toimii Anneli Pienimäki,
Sininauhaliitosta.

Osallistumismaksu 30 euroa (sisältää lounaan, kahdet kah-
vit kahvileipineen sekä seminaarin materiaaleineen).

Ilmoittautumiset

Kerro ilmoittautumisen yhteydessä work-shop ryhmä, johon osallistut sekä laskutusosoite.

Ilmoittautuminen 28. marraskuuta 2007 mennessä Tampereen ehkäisevän päihdetyön toimistoon Raija-Liisa Halttuselle, raija-liisa.halttunen@tampere.fi, puhelin (03) 5656 6168.

Lisätietoja:

www.tippavaara.info

Liika on aina liikaa – ikääntyminen ja alkoholi -hankkeessa:

Ydintoimijat:

Helsingin Diakonissalaitos
Ikäinstituutti
Tynnelän kehittämiskeskus
Sininauhaliitto
Sininauhasäätiö

Yhteistyökumppanit:

Eläkeliitto ry
Eläkeläiset ry
Vanhustyön keskusliitto
Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto
Suomen Psykogeriatrinen yhdistys
Suomen Vanhusten turvakotiyhdistys
Omaishoitajat ja läheiset liitto

Espoon, Helsingin, Pieksämäen, Savonlinnan ja Vantaan kaupungit

